

voorbeeld toelatingstoets pabo

Geschiedenis

toetsinformatie

aantal opgaven: 58 meerkeuzevragen
afnameduur 90 minuten
(met een dyslexieverklaring: 30 minuten verlenging)

toetsresultaat

Je kunt de gemaakte voorbeeld toelatingstoets pabo Geschiedenis nakijken met behulp van het Geschiedenis antwoordbestand. Het aantal goed beantwoorde opgaven bepaalt je totaalscore op de voorbeeldtoets.

Het is niet mogelijk om aan te geven met welke score je geslaagd zou zijn voor een toelatingstoets pabo, omdat de grens voldoende / onvoldoende voor de toelatingstoetsen nog niet is vastgesteld.

Om toch een richtlijn te geven; hieronder het percentage opgaven dat een pabo-student op dit moment goed moet hebben om te slagen voor de entreetoets Mens en Wereld.

MenW-entreetoets Geschiedenis: geslaagd bij 62% van de opgaven goed

LET OP: aan dit percentage kan voor de toelatingstoets pabo Geschiedenis geen enkel recht ontleend worden.

Deze toets is in opdracht van de MBO Raad ontwikkeld door Cito.

© MBO Raad, 2014. Alle rechten voorbehouden.

NB: Cito (uitgever van deze toets) heeft ernaar gestreefd de auteursrechten van het in deze toetsen gebruikte materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen via het e-mailadres: toelatingstoetspabo@cito.nl.

vraag 1 Begin van de opstand

De Nederlandse Opstand duurde tachtig jaar en wordt ook wel de Tachtigjarige Oorlog genoemd. De Opstand tegen Spanje leidde uiteindelijk tot de erkenning van de Nederlanden als een onafhankelijke staat.

Welke gebeurtenis wordt beschouwd als het startpunt van de Opstand of de Tachtigjarige Oorlog?

- A** de inname van het stadje Den Briel door de Watergeuzen
- B** de inval van de legers van Willem van Oranje in de Nederlanden
- C** de vernieling van de katholieke kerken door de protestanten
- D** het afzweren van koning Filips II door de Nederlandse edelen

vraag 2 Michiel de Ruyter

Een historicus doet onderzoek naar het leven van de zeventiende-eeuwse admiraal Michiel de Ruyter. De historicus is de grootste expert in Nederland op dat gebied. Hij is op zoek naar nieuwe informatie over het leven van De Ruyter.

Welke bron kan hem die nieuwe informatie waarschijnlijk geven?

- A** een nieuwe uitgave van de brieven van Michiel de Ruyter
- B** een onlangs uitgezonden documentaire over het leven van Michiel de Ruyter
- C** een onlangs ontdekte bladzijde uit het dagboek van Michiel de Ruyter
- D** een precies nagebouwde versie van het vlaggenschip van Michiel de Ruyter

vraag 3 Schoenmaker in Middelburg

Vrij vertaald uit een middeleeuwse bron:

‘Niemand mag het beroep van schoenmaker uitoefenen in Middelburg als hij geen inwoner is van die stad.’

‘Iedereen die schoenmaker in deze stad is, is het verboden 's nachts te werken of te werken op een heilige feestdag.’

‘Geen schoenmaker in Middelburg is het toegestaan meer dan één winkel te bezitten.’

Wie heeft deze regels opgesteld?

- A** de graaf van het gebied waar Middelburg onder viel
- B** het bestuur van het schoenmakersgilde van Middelburg
- C** het stadsbestuur van Middelburg

vraag 4 Kinderarbeid

Aantal kinderen werkzaam in 409 fabrieken en bedrijven in Nederland:

leeftijd	jongens	meisjes	totaal
5 jaar	2	1	3
6 jaar	3	2	5
7 jaar	14	14	28
8 jaar	38	19	57
9 jaar	97	55	152
10 jaar	230	80	310
11 jaar	352	134	486
12 jaar	751	212	963
13 jaar	829	283	1.112
totaal	2.316	800	3.116

In een bepaalde periode in de geschiedenis was kinderarbeid in Nederland een algemeen verschijnsel. Maar vanaf een bepaald moment beginnen steeds meer mensen daar tegen te protesteren. Een Staatscommissie deed toen onderzoek naar kinderarbeid in Nederland. Deze tabel stond in het verslag van de commissie..

Uit welk jaar kunnen deze gegevens stammen?

- A** uit 1783
- B** uit 1823
- C** uit 1863
- D** uit 1913

vraag 5 Partijprogramma

Uit het programma van een politieke partij in de 20e eeuw:

‘Voor het zedelijk en lichamelijk welzijn van een volk is nodig een krachtig staatsbestuur, zelfrespect van de natie, tucht, orde, solidariteit van alle bevolkingsklassen en het voorgaan van het algemeen nationaal belang boven het groepsbelang en van het groepsbelang boven het persoonlijk belang.’

Bij welke partij hoort dit partijprogramma?

- A** bij de ARP, een confessionele partij
- B** bij de Liberale Unie, een liberale partij
- C** bij de NSB, een nationaalsocialistische partij
- D** bij de SDAP, een socialistische partij

vraag 6 Inkomsten uit Nederlands-Indië

Hieronder een overzicht van de inkomsten uit Nederlands-Indië voor de Nederlandse schatkist tussen 1831 en 1860:

1831 - 1840	93 miljoen gulden
1841 - 1850	141 miljoen gulden
1851 - 1860	267 miljoen gulden

Waarom namen de inkomsten in deze periode toe?

- A** Door gebiedsuitbreiding kregen de Nederlanders meer grondgebied om producten op te verbouwen.
- B** Door het verslaan van hun concurrenten verwierven Nederlandse kooplieden een monopolie op veel producten.
- C** Door de inheemse boeren te dwingen bepaalde gewassen te verbouwen kreeg Nederland meer producten om te verkopen.

vraag 7 Cubacrisis

In 1962 stonden president John Kennedy van de Verenigde Staten en de leider van de Sovjet-Unie tegenover elkaar vanwege de plaatsing van Russische raketten op Cuba. Professor Ten Tije zoekt een betrouwbare bron om te achterhalen wat er in die tijd nu echt gebeurd is.

Welke bron is voor hem het meest geschikt?

- A** Een boek over de Cubacrisis van Robert Kennedy, die toen als minister nauw bij die gebeurtenis betrokken was.
- B** Geluidsopnames van privégesprekken die tijdens de Cubacrisis door president Kennedy zijn gevoerd.
- C** Krantenartikelen over de Cubacrisis in Pravda, in die tijd de belangrijkste krant in de Sovjet-Unie.

vraag 8 Kieswetwijziging

In 1917 vond een belangrijke wijziging plaats in de kieswet in Nederland.

Wat hield deze verandering in?

In 1917 kregen ...

- A** alle mannen die een minimumbedrag aan belasting betaalden het kiesrecht.
- B** alle mannen én alle vrouwen van 23 jaar en ouder het kiesrecht.
- C** alle mannen van 23 jaar en ouder het kiesrecht, maar vrouwen niet.
- D** alle vrouwen van 23 jaar en ouder het kiesrecht; mannen hadden dit toen al.

vraag 9 Grotschildering

Deze schildering is door jagers-verzamelaars gemaakt in een grot in Frankrijk.

Hoe oud is deze schildering?

- A ongeveer 3.000.000 jaar oud
- B ongeveer 300.000 jaar oud
- C ongeveer 30.000 jaar oud
- D ongeveer 3000 jaar oud

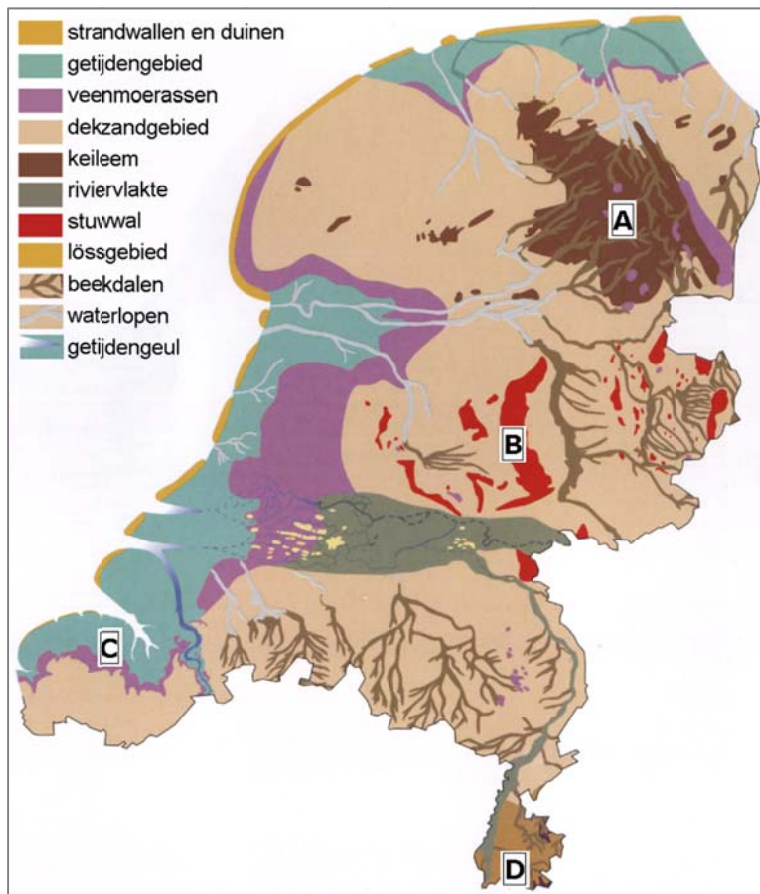
vraag 10 Nederlanders in Indië

In 1942 veroverden de Japanners Nederlands-Indië. Door veel inwoners van dat land werden de Japanners beschouwd als bevrijders van het koloniale bestuur van de Nederlanders. Op dat moment woonden er duizenden Nederlanders in Indië.

Wat gebeurde er met de Nederlandse inwoners van Indië na de inval van de Japanners?

- A Zij werden ongemoeid gelaten, maar moesten zich wel dagelijks bij de Japanners melden.
- B Zij werden opgesloten in speciaal voor hen gebouwde kampen.
- C Zij werden op schepen gezet en teruggestuurd naar Europa.
- D Zij werden vervolgd en moesten onderduiken om niet gedood te worden.

vraag 11 Trechterbekercultuur

Rond 3000 v.C. vestigde zich een nieuw volk van boeren in Nederland. Naar de vorm van hun aardewerk werden zij later het Trechterbekervolk genoemd.

Waar in Nederland hebben zij zich gevestigd?

- A** bij A
- B** bij B
- C** bij C
- D** bij D

vraag 12 Materialen in de prehistorie

Hieronder staan vier materialen die in de prehistorie werden gebruikt om gebruiksvoorwerpen te maken:

- 1** bot
- 2** huid
- 3** ijzer
- 4** wol

Welke materialen werden gebruikt door prehistorische jagers en verzamelaars?

- A** alleen 1 en 2
- B** alleen 1 en 4
- C** alleen 1, 2 en 4
- D** alle materialen

vraag 13 Resten van een Romeins bouwwerk

Om wat voor resten gaat het op deze foto?

Om resten van...

- A** de heteluchtverwarming van een badhuis.
- B** de mozaïekvloer van een villa.
- C** de watertoevoer van een stad.

vraag 14 Autoloze zondag

In Nederland mochten er in de jaren '70 van de regering gedurende een bepaalde tijd op zondag geen auto's rijden. De reden was dat er een tekort was aan benzine.

Wat was de oorzaak van dat tekort?

- A** Arabische landen straften Nederland door geen aardolie meer te leveren.
- B** De toen bekende oliebronnen waren uitgeput en nieuwe bronnen waren nog niet aangeboord.
- C** Doordat auto's toen veel minder zuinig waren, waren de benzinevoorraden opgebraakt.
- D** Door een staking van de chauffeurs van tankauto's werden benzinepompen niet meer aangevuld.

vraag 15 Het christendom in het Romeinse Rijk

Rond 300 onder keizer Constantijn veranderde de positie van het christendom in het Romeinse Rijk.

Wat hield deze verandering in?

- A** Het christendom begon zich in het Romeinse Rijk te verspreiden.
- B** Het christendom werd verboden in het Romeinse Rijk en bestraft met de dood.
- C** Het christendom werd naast andere geloven toegestaan in het Romeinse Rijk.
- D** Het christendom werd de enige toegestane godsdienst in het Romeinse Rijk.

vraag 16 Archeologische vondsten in een Friese terp

vondst 1 een gouden armband

vondst 2 een glazen flesje

De archeoloog die de opgraving leidt, beweert dat de bewoners van de terp direct of indirect contact met de Romeinen moeten hebben gehad.

Op basis van welke vondst kan hij dat beweren?

- A** alleen op basis van vondst 1
- B** alleen op basis van vondst 2
- C** op basis van beide vondsten

vraag 17 Monopolie

Gedurende de zeventiende eeuw hadden Nederlandse kooplieden een monopolie op belangrijk handelsproducten. Daardoor konden zij grote winsten maken.

Welke twee handelsproducten hoorden daar zeker bij?

- A** koffie en thee
- B** nootmuskaat en kruidnagels
- C** suiker en tabak
- D** zijde en porselein

vraag 18 Logboek

Uit het logboek van een ontdekkingsreiziger:

'In het huidige jaar besloten uwe Hoogheden om mij te zenden naar de genoemde streken van Indië om die vorst, die volkeren en plaatsen te bezoeken en om de kansen te overwegen hen tot ons heilige geloof te bekeren. Aldus kreeg ik de opdracht om niet, zoals tot nu toe de gewoonte was, over land naar het Verre Oosten te gaan, maar in westelijke richting te vertrekken langs een weg die bij ons weten tot op de huidige dag nog door niemand was bevaren.'

Welke ontdekkingsreiziger heeft deze tekst geschreven?

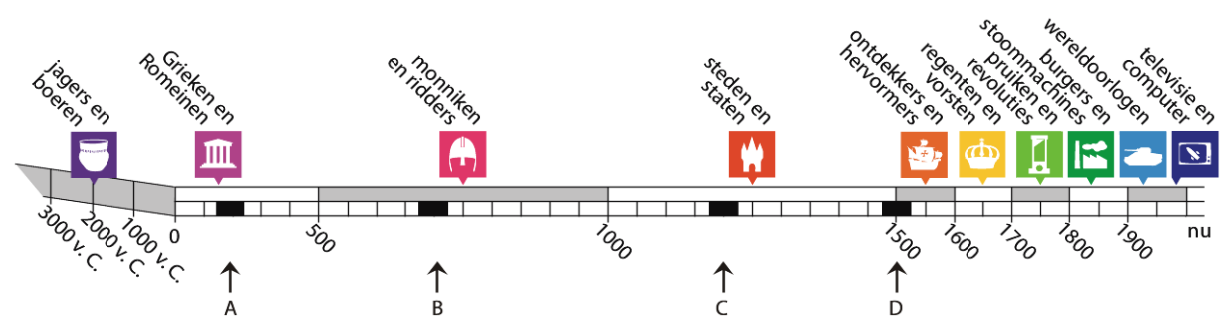
- A Bartolomeus Diaz
- B Christoffel Columbus
- C Fernando Magelhaes
- D Vasco da Gama

vraag 19 Willibrord

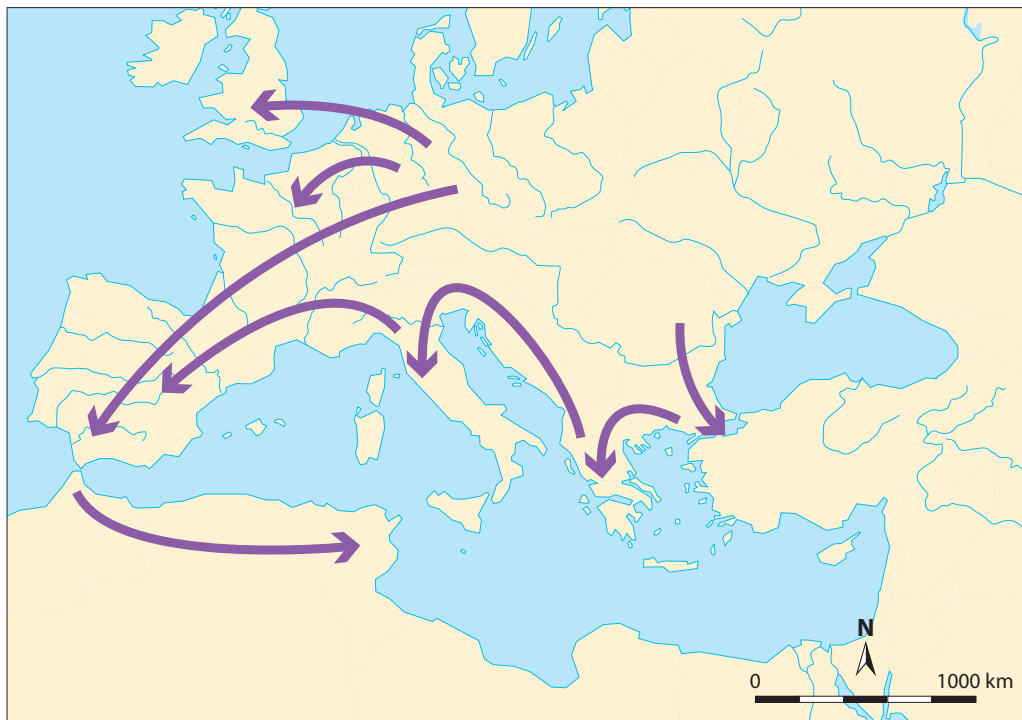
Willibrord was een Engelse monnik. Hij kwam naar Friesland om het christelijk geloof te brengen. Toen hij stierf was het christendom daar het belangrijkste geloof geworden.

Rond welke tijd leefde Willibrord?

- A in tijd A
- B in tijd B
- C in tijd C
- D in tijd D

vraag 20 Kaart

Welke titel past bij deze kaart?

- A** 'Handelsroutes van de Hanze'
- B** 'Verspreiding van het Christendom'
- C** 'Volksverhuizingen'

vraag 21 Drie bouwwerken van de Romeinen

bouwwerk A

bouwwerk B

bouwwerk C

Je ziet hier drie, nog bestaande, Romeinse bouwwerken.

Welk bouwwerk heeft te maken met een belangrijke vorm van vermaak bij de Romeinen?

- A** bouwwerk A
- B** bouwwerk B
- C** bouwwerk C

vraag 22 Eerste televisie-uitzending

Hierboven zie je een foto van de voorbereidingen op de eerste televisie-uitzending in Nederland. Er waren toen een paar honderd huishoudens met een tv-toestel die de uitzending konden ontvangen. Vanaf dat moment waren er regelmatig uitzendingen op televisie te zien.

In welk jaar zal deze eerste televisie-uitzending geweest zijn?

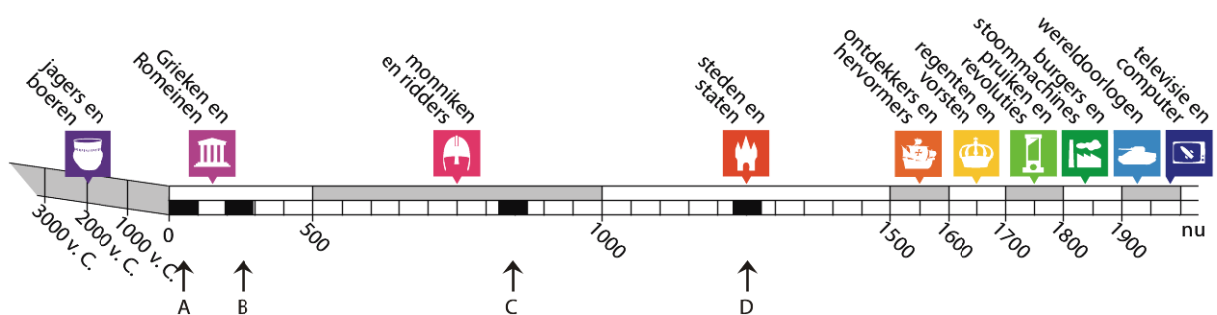
- A** in 1931
- B** in 1951
- C** in 1961
- D** in 1971

vraag 23 Vikingschat Wieringen (Noord-Holland)

Deze schat is door een Viking begraven.
Door deze vondst weten onderzoekers dat de Vikingen niet alleen kwamen om te plunderen, maar dat ze hier ook gewoond hebben.

In welke tijd kan deze schat begraven zijn?

- A** in tijd A
- B** in tijd B
- C** in tijd C
- D** in tijd D

vraag 24 Boeken overschrijven

In de middeleeuwen werden boeken met de hand overgeschreven.

Door wie werden boeken vooral overgeschreven?

- A** door geleerden in de universiteiten
- B** door getrainde ambachtslieden in de steden
- C** door monniken in kloosters
- D** door vrouwelijke edellieden in kastelen

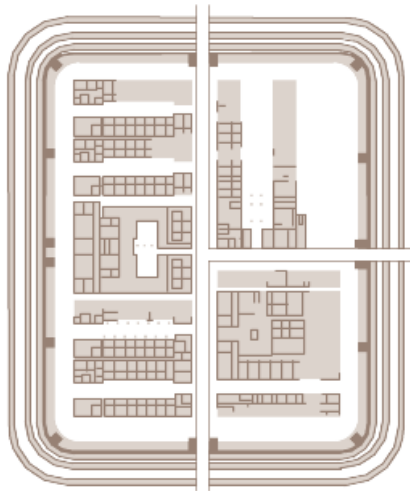
vraag 25 Kathedraal

Op welke afbeelding zie je de plattegrond van een middeleeuwse kathedraal?

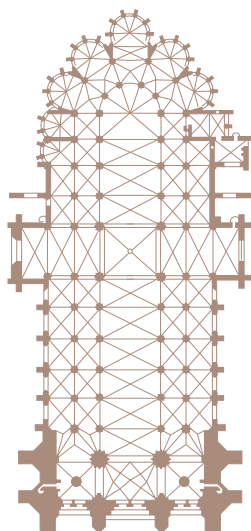
A

B

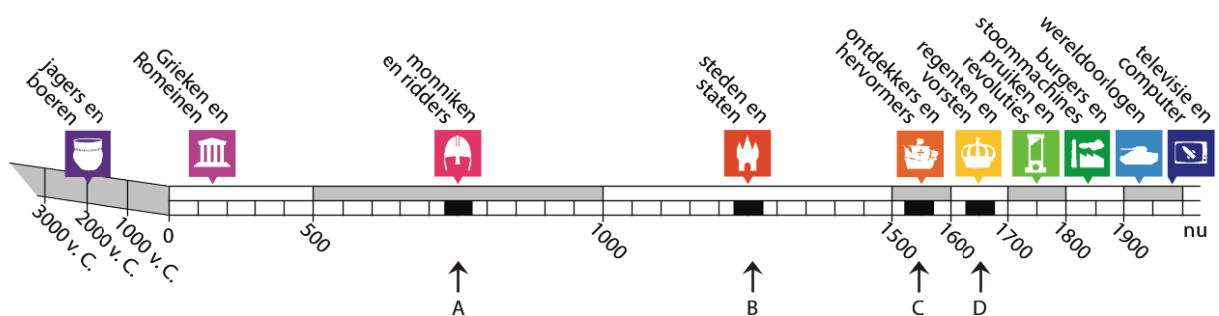
C

vraag 26 Floris V

In welke tijd leefde Floris V?

- A in tijd A
- B in tijd B
- C in tijd C
- D in tijd D

vraag 27 Ontevredenheid

Aan het eind van de tijd van Steden en staten waren de hertogen van Bourgondië de baas in de zuidelijke Nederlanden. Veel steden daar waren ontevreden over de hertog.

Waarom waren deze steden met name ontevreden?

Omdat de hertog ...

- A de burgers van de stad dwong om te vechten in allerlei oorlogen.
- B steeds meer macht naar zich toe trok ten koste van de steden.
- C te weinig geld gaf aan de steden in tijden van economische crisis.
- D zelf handel ging drijven waardoor de handel in de steden terugliep.

vraag 28 Model van een huis uit de prehistorie

Het huis op de afbeelding werd gebouwd met houten palen die in de grond werden geslagen.

Wanneer werden voor het eerst dit soort huizen in het gebied van het huidige Nederland gebouwd?

- A** rond 10000 v.C. met de komst van de Rendierjagers
- B** rond 5000 v.C. met de komst van de Bandkeramiekers
- C** rond 3000 v.C. met de komst van de Hunebedbouwers
- D** rond 50 met de komst van de Romeinen

vraag 29 Gedicht

Gedicht over de inname van Haarlem (1572):

*Haarlem, wat heb jij geleden
boven alle andere steden,
wat voor een ongeluk heeft
die burgerij van u beleefd.
Burgers, knechten, menig held
wurgt, vermoordt men, ongeteld.*

Dit gedicht komt uit de tijd van de Nederlandse Opstand. Het is niet bekend wie het heeft geschreven.

Van wie zou dit gedicht afkomstig kunnen zijn?

- A** van een katholieke priester
- B** van een Spaanse soldaat
- C** van een Watergeus

vraag 30 Grafmonument van Willem van Oranje (1533-1584)

Willem van Oranje kwam op gewelddadige wijze om tijdens de Nederlandse Opstand (1568-1648).

Hoe is Willem van Oranje om het leven gekomen?

- A** Hij is door de Spanjaarden gevangen genomen en onthoofd.
- B** Hij is in opdracht van Spanje door een huurmoordenaar doodgeschoten.
- C** Hij is tijdens een veldslag tegen de Spanjaarden gesneuveld.

vraag 31 Maatregelen

Maatregelen tegen handel met Engeland

- art 1** De Britse eilanden zijn in blokkadetoestand verklaard.
- art 2** Alle handel en alle verkeer met de Britse eilanden is verboden.
- art 3** De handel met Engelse waren is verboden en alle waar die aan Engeland toebehoort zal in beslag worden genomen.
- art 7** Geen schip dat onrechtstreeks van Engeland of de Britse koloniën komt, of dat sedert de bekendmaking van dit decreet daar is geweest, zal in om het even welke haven worden binnengelaten.

Bovenstaande maatregelen golden voor het Nederlandse grondgebied.

Wanneer was dat?

- A** tussen 1609 en 1621, tijdens de Nederlandse Opstand
- B** tussen 1806 en 1814, tijdens de Napoleontische oorlogen
- C** tussen 1914 en 1918, tijdens de Eerste Wereldoorlog

vraag 32 Romeinse cultuur

In de cultuur van veel landen die vroeger tot het Romeinse Rijk hebben behoord, zijn nog veel sporen te vinden die teruggaan op de cultuur van de Romeinen.

Hoe verliep de vestiging van de Romeinse cultuur in de gebieden die door de Romeinen veroverd werden?

- A** De oorspronkelijke bevolking mocht van de Romeinen hun eigen cultuur niet meer houden, maar moest die van de Romeinen overnemen.
- B** De oorspronkelijke bevolking zag de gebruiken van de Romeinen als een verbetering en nam die vaak vrijwillig over.
- C** De oorspronkelijke bevolking werd verjaagd en de Romeinen vestigden zich met hun eigen cultuur in de nieuwe gebieden.

vraag 33 Unie van Utrecht

Bij de Unie van Utrecht in 1579 spraken de noordelijke gewesten in de Nederlanden af dat ze vanaf dat moment zouden gaan samenwerken.

Op welk gebied vond die samenwerking vooral plaats?

- A** Op het gebied van defensie: ze zouden vanaf nu samen oorlog voeren.
- B** Op het gebied van economie: ze zouden vanaf nu meer handel met elkaar voeren.
- C** Op het gebied van politiek: ze zouden vanaf nu vallen onder één centraal bestuur.

vraag 34 Vier schepen

A

B

C

D

Waar zie je een schip dat werd gebruikt door de VOC?

- A** op afbeelding A
- B** op afbeelding B
- C** op afbeelding C
- D** op afbeelding D

vraag 35 Verbod

Verbod in een periode van de Nederlandse geschiedenis:

Het is vanaf vandaag voor rooms-katholieke schoolmeesters verboden om les te geven.

1e overtreding: 50 gulden

2e overtreding: 100 gulden

3e overtreding: opsluiting

In welke periode van de Nederlandse geschiedenis kan zo'n verbod als hierboven zijn ingevoerd?

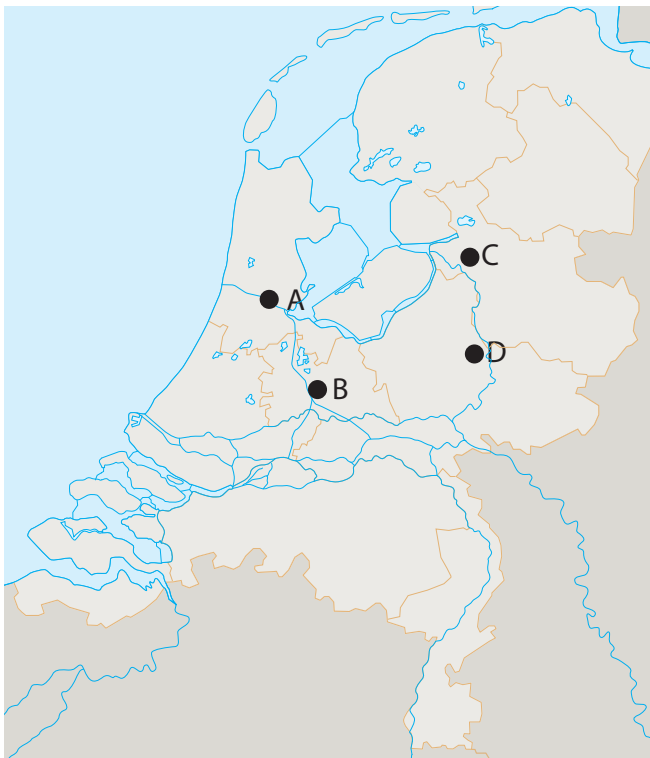
- A** tijdens het bewind van Filips II rond 1560
- B** tijdens de Gouden Eeuw rond 1655
- C** tijdens de Franse tijd rond 1806
- D** tijdens de Duitse Bezetting rond 1942

vraag 36 Romeinse resten

In een stad in Nederland zijn onder de grond de resten gevonden van een Romeins castellum.

In welke stad op de kaart kunnen deze resten gevonden zijn?

- A** in stad A: Amsterdam
- B** in stad B: Utrecht
- C** in stad C: Zwolle
- D** in stad D: Zutphen

vraag 37 Lodewijk XIV

Welke omschrijving past bij het koningschap van de Franse koning Lodewijk XIV (1638-1715)?

Koning Lodewijk ...

- A** gaf zijn land in leen aan edelen die ieder zelfstandig hun gebied konden besturen.
- B** moest zich houden aan de wet en nieuwe wetten voorleggen aan een volksvertegenwoordiging.
- C** stond boven de wet en kon regeren zonder met de volksvertegenwoordiging samen te werken.
- D** was alleen koning in ceremoniële zin en had geen werkelijke invloed op het bestuur van het land.

vraag 38 Belofte

Belofte van Nederlandse volksvertegenwoordigers

'Wij verklaren vrij en eerlijk: dat wij voorstanders zijn van de rechten van mens en burger en vijanden zijn van het stadhoudelijk, adellijk en eenhoofdig bestuur. Wij zijn onafhankelijk en kunnen daarom op grond van vrijheid en gelijkheid zorgen voor geluk van het volk.'

Uit welke tijd komt deze bron?

- A** uit de tijd van de Nederlandse Opstand rond 1581
- B** uit de tijd van de oprichting van de Bataafse Republiek rond 1795
- C** uit de tijd van de wijziging van de Grondwet van 1848
- D** uit de tijd van de invoering van het algemeen kiesrecht in 1917

vraag 39 Officiële historische tekst

Vrij vertaald uit een officiële historische tekst:

'Wij beschouwen deze waarheden als vanzelfsprekend: dat alle mensen gelijk zijn, dat zij rechten hebben die hen niet kunnen worden afgenomen, zoals leven, vrijheid en het nastreven van geluk. Verder geloven wij dat de regering van een land deze rechten moet beschermen.'

Deze tekst staat in een document dat regelde hoe een bepaald land bestuurd moest worden.

Rond welke tijd werden voor het eerst in meerdere landen zulke ideeën toegepast in het bestuur?

- A** rond 1610
- B** rond 1680
- C** rond 1710
- D** rond 1780

vraag 40 Misstand

Rond 1770 ontstond in Groot-Brittannië vooral onder gegoede burgers een beweging die een einde wilde maken aan iets wat zij als een grote misstand beschouwden. Ook in Nederland kreeg deze beweging veel aanhangers.

Voor de bestrijding van welke misstand zette deze beweging zich in?

Voor de bestrijding van ...

- A** de achterstelling van de vrouw.
- B** de handel in slaven.
- C** de slechte woonomstandigheden in de steden.
- D** kinderarbeid.

vraag 41 Buitenlandse hulp

De Patriottenbeweging was opgericht door burgers die meer inspraak wilden in het bestuur van de Republiek. Uiteindelijk lukte het hen in 1795 met buitenlandse hulp de regering te verjagen en zelf aan de macht te komen.

Van welk land kregen de Patriotten deze hulp?

- A** van de Verenigde Staten
- B** van Engeland
- C** van Frankrijk
- D** van Pruisen

vraag 42 Bron over 's-Hertogenbosch

Uit een oude bron over 's-Hertogenbosch

- De burgers van de stad zijn voortaan vrij.
- De burgers hoeven aan de hertog van Brabant geen tol te betalen.
- De burgers mogen zelf rechtspreken zonder tussenkomst van de hertog.
- Iedereen mag burger van de stad worden als hij 5 pond betaalt.

Uit welke tijd stamt deze bron?

- A** uit de tijd rond 800
- B** uit de tijd rond 1200
- C** uit de tijd rond 1800

vraag 43 Keerpunt

Op de kaart staat de Russische stad die tegenwoordig Volgograd heet.

Op deze plek bracht een Russische leger een groot invasieleger uit het westen tot staan. Dat betekende het keerpunt in een grote oorlog. De stad had toen een andere naam.

In welke oorlog was de slag bij deze stad een belangrijk keerpunt?

- A** in de oorlog tegen Napoleon (1799-1815)
- B** in de Eerste Wereldoorlog (1914-1918)
- C** in de Tweede Wereldoorlog (1939-1945)
- D** in de Koude Oorlog (1949-1991)

vraag 44 Eed

Eed (achtste eeuw)

"Ik heb mij onder deze voorwaarden onder uw bescherming geplaatst: u geeft mij een stuk grond dat ik namens u mag besturen. Ik van mijn kant moet u, zolang ik leef en zoals het bij een vrij man hoort, met krijgsdienst dienen en gehoorzamen. "

Wie legde deze eed af?

- A** een geestelijke
- B** een horige
- C** een leenheer
- D** een vazal

vraag 45 Rechten van de mens

Uit de Verklaring van de Rechten van de mens:

art 1	De mensen worden vrij en met gelijke rechten geboren en blijven dit.
art 4	De vrijheid bestaat daaruit, alles te kunnen doen wat een ander niet schaadt.
art 10	Niemand mag vanwege zijn opvattingen, ook niet godsdienstige, worden lastig gevallen.

Wanneer zijn deze rechten voor het eerst opgesteld?

- A** in 1517 tijdens de Reformatie
- B** in 1648 in de Vrede van Münster
- C** in 1789 tijdens de Franse Revolutie
- D** in 1848 in de Grondwet van Thorbecke

vraag 46 Handweefgetouwen

Handweefgetouwen in Twente 1860-1890:

jaar	aantal
1860/61	ca. 8.500
1871	2.800
1881	1.325
1891	375

Waarom nam in deze periode het aantal handweefgetouwen in Twente af?

- A** Door de import van goedkope geweven stoffen waren ze te duur geworden.
- B** Door de economische crisis nam de vraag naar geweven stoffen af.
- C** Door de komst van machines in fabrieken waren ze overbodig geworden.

vraag 47 Overgave

Op 10 mei 1940 viel het Duitse leger Nederland binnen. Na vijf dagen van gevechten gaf de Nederlandse legerleider zich over.

Wat was de directe aanleiding voor deze overgave?

- A** de massale aanval van de Duitsers op de verdedigingslinie rond de Grebbeberg
- B** de vernietiging van alle Nederlandse militaire vliegtuigen
- C** het bericht dat de Nederlandse regering naar Engeland was gevlucht
- D** het Duitse dreigement om na Rotterdam andere steden te bombarderen

vraag 48 Het nieuwe geloof

Vrij vertaald uit een historische bron:

'Toen Abu Bakr had afgerekend met de ongelovige Arabieren, besloot hij zijn troepen tegen Syrië en Irak te richten om daar het nieuwe geloof te brengen. Daarom riep hij het volk van Mekka op en maakte hen enthousiast voor een jihad tegen de christenen en voor de buit die ze op de christenen zouden veroveren.'

In welke tijd speelden de gebeurtenissen die in de bron beschreven worden?

- A** tussen 200 en 300
- B** tussen 600 en 700
- C** tussen 1100 en 1200
- D** tussen 1500 en 1600

vraag 49 Vergelijking

Een historicus vergelijkt de Tweede Wereldoorlog (1939-1945) met de Eerste Wereldoorlog (1914-1918).

Hij verzamelt de volgende feiten over de Tweede Wereldoorlog:

1. Duitse duikboten brachten vijandelijke schepen tot zinken.
2. Er werden bij enkele bombardementen atoomwapens gebruikt.
3. Niet alleen soldaten, maar ook miljoenen burgers waren slachtoffer.
4. Nederland probeerde neutraal te blijven tegenover de partijen.

Welke feiten zijn overeenkomsten met de Eerste Wereldoorlog?

- A** feit 1 en 2
- B** feit 2 en 3
- C** feit 1 en 3
- D** feit 1 en 4

vraag 50 Schout

Schouten hadden in de tijd van Steden en staten (1000-1500) een belangrijke functie.

Welke functionaris oefent tegenwoordig een groot deel van de taken van de schout uit?

- A** de burgemeester
- B** de minister-president
- C** de opperbevelhebber van het leger
- D** de president van de rechtbank

vraag 51 Politieke beweging

Twee teksten van een politieke beweging

tekst 1

Onze beweging mag nooit uit het oog verliezen, dat wij de vertegenwoordigers van de hoogste mensensoort op aarde zijn. Alleen een levensruimte van voldoende afmetingen kan ons volk voldoende vrijheid van bestaan geven.

tekst 2

Voor onze beweging is de wereld niet een wereld waarin de mens een individu is dat apart van alle anderen bestaat en alleen maar bezig is met zijn eigen leventje. De mens is volgens ons als persoon in wezen één met natie en vaderland.

Het fascisme en het nationaalsocialisme zijn politieke stromingen die veel overeenkomsten hebben, maar er zijn ook verschillen.

Welke tekst hoort duidelijk alleen bij het nationaalsocialisme?

- A** beide teksten
- B** alleen tekst 1
- C** alleen tekst 2
- D** geen van beide teksten

vraag 52 Hugo de Groot

Waardoor is Hugo de Groot onder meer bekend geworden?

- A** Hij maakte een vertaling van de Bijbel en had grote kritiek op de kerk.
- B** Hij onderzocht met een telescoop de hemel en ontdekte de manen van Jupiter.
- C** Hij tekende kaarten van pas ontdekte gebieden en gaf een atlas uit.
- D** Hij schreef over het oorlogsrecht en het recht op een vrije doorgang over zee.

vraag 53 Resolutie

Resolutie 1255 (1999)

Wij zijn vastbesloten om de ernstige humanitaire situatie in Kosovo in Joegoslavië te verbeteren en alle vluchtelingen te helpen om weer naar huis te gaan.

Wij besluiten om in Kosovo te zorgen voor een internationale aanwezigheid om de veiligheid in het gebied te kunnen garanderen.

Wij geven onze lidstaten toestemming om aan deze internationale aanwezigheid een bijdrage te leveren.

Van wie is deze resolutie afkomstig?

- A** van de Europese Commissie van de Europese Unie
- B** van de secretaris-generaal van de NAVO
- C** van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties

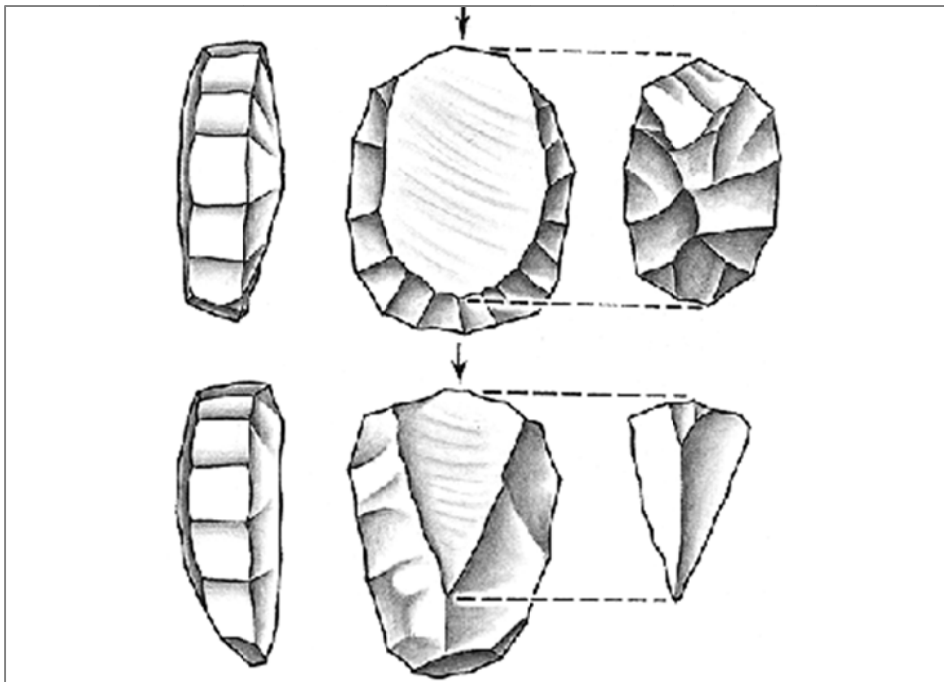
vraag 54 Grondwet politicus

In Nederland moeten de ministers verantwoording afleggen aan de Tweede Kamer. Deze regel is ingevoerd dankzij een belangrijke wijziging van de Grondwet.

Door welke politicus is deze grondwetswijziging tot stand gekomen?

- A** door Hendrikus Colijn
- B** door Johan Thorbecke
- C** door Willem Drees

vraag 55 Vuursteen bewerken

Kennis van de techniek van het maken van stenen gebruiksvoorwerpen is een hulpmiddel bij het onderzoeken van bepaalde volken uit het verleden.

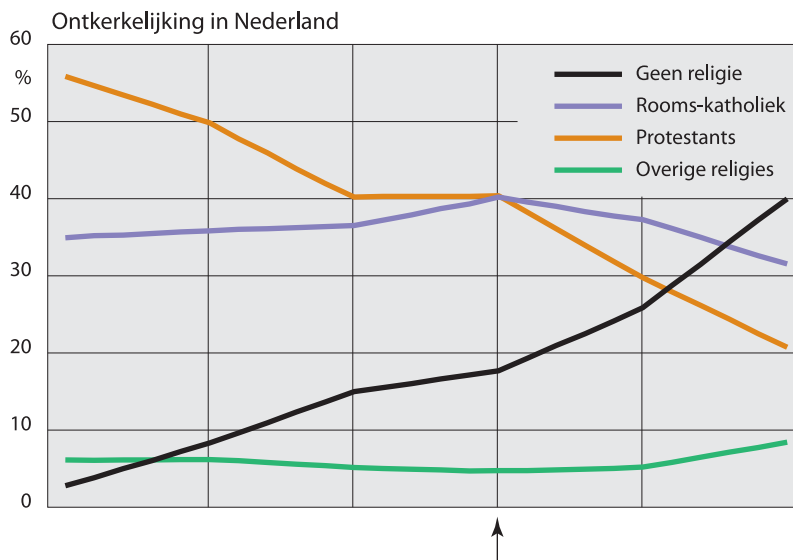
Hieronder staan drie volken die door historici onderzocht worden:

- 1 Rendierjagers
- 2 Bandkeramiekers
- 3 Bataven

Voor onderzoek naar welk volk kan kennis van deze techniek van belang zijn?

- A alleen voor onderzoek naar volk 1
- B alleen voor onderzoek naar volk 1 en volk 2
- C voor onderzoek naar volk 1, volk 2 en volk 3

vraag 56 Ontkerkelijking in Nederland

De grafiek laat het aantal kerkelijken in Nederland zien over een periode van honderd jaar. De pijl geeft het moment aan waarop een belangrijk keerpunt plaatsvond.

Welk jaartal hoort daar te staan?

- A 1920
- B 1940
- C 1960
- D 1980

vraag 57 Slavenhandel

De West-Indische Compagnie (WIC) haalde in de zeventiende en achttiende eeuw slaven uit Afrika.

Wat voor werk moest verreweg het grootste deel van deze slaven doen?

Zij moesten werken als...

- A arbeidskrachten op landbouwbedrijven.
- B bedienden in de huizen van rijke kooplieden.
- C mijnwerkers in goud- en zilvermijnen.
- D zeelieden op de schepen naar Amerika en Azië.

vraag 58 Uit een krantenartikel

Ontbossing door prehistorische mens veroorzaakte modderige Rijndelta

Ontbossingen door de prehistorische mens in Duitsland hebben tot drastische veranderingen in de Nederlandse Rijndelta geleid.

Dit blijkt uit het onderzoek van Gilles Erkens.

Hellingen die in de prehistorie ontbost zijn, werden zeer gevoelig voor erosie en veel bodemmateriaal is van de hellingen afgespoeld.

In de prehistorie kwamen twee manieren van leven voor, die van de jagers-verzamelaars en die van de boeren.

Welke groep zal verantwoordelijk zijn voor dit soort schade aan de natuur?

- A** Alleen de prehistorische jagers-verzamelaars, omdat zij door hun primitieve omgang met de natuur veel meer schade aanbrachten aan de natuur dan de boeren.
- B** Alleen de prehistorische boeren, omdat zij de natuur naar hun hand wilden zetten en jagers dat niet of nauwelijks deden.
- C** Prehistorische jagers én boeren, omdat beide groepen ondanks hun verschillende levenswijze op een ingrijpende manier met de natuur omgingen.

einde